

Nuummi, 28. januar 2015

UPA 2015/33

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaata ilanngunneqarnissaa pillugu kingusinnerpaamik 2016-imi ukiakkut ataatsimiinnermi Inatsisartut inatsisaattut siunnersuuteqaqqullugit Naalakkersuisut peqqunneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataqatigiit)

Tunggavilersuut

Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaata, ulluinnarni Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaattut aamma taaneqartartup, tamakkiisumik kalaallit inatsisaannut ilanngunneqarnissaa siunnersuutikkut aallarnerniarneqarpoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat Kalaallit Nunaannut atuutilersumik 1992-imi atortussangortinneqarpoq tamannalu pillugu isumaqatigiissummik eqqortitsinissaminut Kalaallit Nunaat ukiut 22-t sinnerlugit pisussaaffeqarsimalluni.

Manna tikillugu taamaasiortarsimavugut isumaqatigiissummi pisussaaffiusunut naapertuut-tussangorlugu inatsisiliortarnerput tulluarsarniartarsimallugu.

Kisianni naliliineq kingulleq malitseqartillugu Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimiititaliaa innersuussummini inassuteqarpoq isumaqatigiissummi pisinnaatitaaffiusut tamarmik nammineq inatsisiliornitsinni inatsisitigut qularnaarneqarsinnaaqqullugit isumaqatigiissut ilanngunneqassasoq (tassa imaappoq isumaqatigiissut tamakkiisumik immikkut inatsimmut allanneqassasoq).

Danmark Savalimmiullu peqatigalugit Kalaallit Nunaat 2016-imi upernaakkut kingumut naliliiffigineqartussaavoq, taamanikkussamut Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimiititaliaa erseqqarissumik ilimasuuteqartussaavoq Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimiititaliaata innersuussutaasa siulii malitseqartinneqarsimassasut.

Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaata ilanngunneqarnera nunamut namminermut nunallu assigiinngitsut akornanni annertuumik malunnaateqartussaavoq nunat assigiinngitsut akornanni pisussaaffitsinnik pimoorussinitsinnut meeqqallu pisinnaatitaaffiinik ingerlajuaannartumik isumannaajaanitsinnut takussutissiinertut. Naalakkersuinikkut ukkassinerup, pisortat sianiginninnerata aammalu meeqqat

pisinnaatitaaffiisa patajaallisarneqarnerannut tamanna ilasaataasussaavoq siunissamilu meeqqat inuusuttullu pillugit inatsisiliornermut malitassaliornerusussaassalluni.

Peqatigisaanik ilanngunneqarneq meeqqat isumaqatigiisummit pisinnaatitaaffilerneqarnerat pillugu innuttaasut ilisimasaqarnerannut annertusaataaqataasinnaavoq, ilagalugu isumaqatigiisummi aalajangersakkat eqqartuussivinnut pisortanullu il.il. tungaviginiarneqarsinnaanerannik suli erseqqissaanissamut aammattaaq ilapittuutaasinnaammat.

Kiisalu ilanngussaqaarneq pisimasuni kalaallit inatsisaata (allap) isumaqatigiisummut akerleriissuteqarfigisaani meeqqat inatsisitigut inissisimaneranerannik nakussassaa-taassaaq. Isumaqatigiisut ilanngunneqarsimanngitsillugu isumaqatigiisummi pisussaaf-fiusunut naapertuuttungortillugit kalaallit malittarisassaat eqqartuussiviit sapinngisamik nassuiarniartussaavaat.

Eqqartuussiviit naatsorsuutigisussaavaat – taamaattoqanginnera erseqqissunik takussutissaqartinneqangippat – isumaqatigiisummi pisussaaffiusunut akerliusumik inatsisiliornissaq inatsisiliortup siunertarisimanngikkaa. Kisianni isumaqatigiisut ilanngunneqarsimanngitsillugu kalaallit inatsisitigut aalajangersagaat isumaqatigiisummi pisussaaffiusunut akerliusut eqqartuussiviit naatsorsuutiginnigilluinnarsinnaanngilaat (allatulluunniit oqaatigalugu: ilaginnarsinnaanngilaat).

Naammaataasumik ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq inuit pisinnaatitaaffiitut tungassuteqartutigit ilanngunneqarneq il.il. pillugit Inatsiseqarnermut ministereqarfik 2014-imi isumaliutissiisummik saqqummiussaqaarsimammat.¹ Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiisutaat *Danmarkimit* ilanngunneqartaria-qanginnersoq ataatsimiititaliap ilaatigut oqaluuserisussaasimavaa.

Ataatsimiititaliami ilaasortat tallimat naalackersuisunik (ministereqarfinnik il.il.) sinniisuupput tamannalu pillugu isumaqarput apeqqummi tassani inassuteqaateqanginnissaq eqqortuliornerpaaffiussasoq naalackersuisut isummernissaminnut isumaliutissiisummik saqqummiussinissaq utaqqimaarmassuk. Ataatsimiititaliami ilaasortat sinnerisa quliusut akornanni ilaasortat arfinillit amerlanerussuteqartut inassutigivaat isumaqatigiisut ilanngunneqassasoq.

Sulilu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq Islandip, Finlandip aamma Norgep Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiisutaat tamakkiisumik namminerisamik inatsisiliornerminnut ilanngussimammassuk – Sverigelu taamaaliussamaarmat.

Inuit Ataqatigiit neriupput meeqqat inuusuttullu atugarliuuteqartut pillugit aaqqiissuteqarnissamik anguniagaqarfiusumik sammisap katersuuffiunissaa ukkataralugu siunnersuut kajumittumik kinguneqartussamillu oqallisigineqarumaartoq.

Siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kinguneqaatissai:

¹ Isumaliutissiisut nr. 1546

Siunnersuut atuutilersinnaqqullugu pisariaqarpoq inatsisissamik siunnersuusiortoqarnissaa. Ukioq kaajallallugu sulisorisat marluk sinnernagit aqutsinermut, nutserineq, tusarniaaneq inatsisiliornermilu teknikkikkut periutsinik misissuineq ilanngullugit, isumalluusiisoqartariaqassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Tassunga atatilluguttaaq nalilerneqartussaasariaqassaaq ilanngunneqarneq inatsisit atuuttut allanngortinneqarnissaannut qanoq tunngaviutigisariaqassanersoq.

Siunnersuutip namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqaatissai:

Soqannngilaq.

Siunnersuutip innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqaatissai:

Siunnersuut innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkulluunniit kinguneqartussaannngilaq, meeqqalli pisinnaatitaaffiisa sunniuteqarluarnerusumik illersugaanerannut ilapittuutaassasoq naatsorsuutigineqarluni.